

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 7. maj 2021

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 5/2021

Emner:

- *Flere lovforslag blev færdigbehandlet, inden Lagtinget gik på sommerferie*
- *Udenrigspolitisk redegørelse til debat i Lagtinget*
- *Færøernes økonomiske Råd har afgivet sin sidste beretning*
- *Økonomiske følger af corona-pandemien*
- *Amnesty International Færøerne ønsker voldtægtsbestemmelsen i straffeloven ændret*

Flere lovforslag blev færdigbehandlet, inden Lagtinget gik på sommerferie

Torsdag den 29. april afholdt Lagtinget sin sidste samling inden sommerferien. Siden Olai 2020 har der været afholdt 92 lagtingsmøder. 142 sager er fremlagt. To sager er ikke kommet tilbage fra udvalg, mens de øvrige sager alle er afsluttet. Lagtinget samles igen til Olaidag den 29. juli.

Lovforslaget om overtagelse af lufttrafikkontrollen over Færøerne, som Hogni Hoydal (TF) fremsatte, bortfaldt i forbindelse med 2. behandlingen. Forinden havde Lagtingets Udlandsudvalg delt sig i tre mindretal. Det ene mindretal påpegede bl.a., at da der er tale om brugerbetaling, er der intet, der tyder på, at overtagelse af lufttrafikkontrollen medfører større indtægt end de omkostninger, der er forbundet med at varetage området.

Ligeledes bortfaldt beslutningsforslag vedr. forsvars- og sikkerhedspolitikken fremsat af Tjóðveldi. Debatten kom primært til at handle om radar-sagen. Især medlemmer fra Tjóðveldi og Framsókn var særdeles kritiske over Danmarks ageren i radarsagen. Koalitionspartierne lagde derimod vægt på, at forsvarsministeren har understreget, at afgørelsen om en radar ligger på Færøerne.

Udenrigspolitisk redegørelse til debat i Lagtinget

Landsstyremand for udenrigsanliggender Jenis av Rana' årlige udenrigspolitiske redegørelse var til debat i Lagtinget den 26. april 2021. Debatten bød primært på velkendte synspunkter om:

- DFG-ordningen¹, hvor alle partier tilkendegav, at der er behov for en ændring af ordningen, herunder omtalte flere partier ordningen som en spændetrøje, der forhindrer Færøerne i at agere selvstændigt.
- Selvstændigt færøsk medlemskab i Nordisk Råd, hvor bl.a. den tidligere lagmand Aksel V. Johannesen påpegede, at den danske regering havde ændret holdning til spørgsmålet.

Endvidere blev emner som Arktis, en evt. kommende radar, kritisk infrastruktur og Færøernes forhold til EU debatteret. Jenis av Rana fremhævede det gode samarbejde med regeringen, og understregede at regeringen er mere villig til at samarbejde, inddrage og finde løsninger.

Færøernes økonomiske Råd har afgivet sin sidste beretning

Færøernes økonomiske Råd fremlagde den 29. april 2021 temaberetning om personalebehovet de næste 10 år på velfærdsområdet. Hvis velfærdsniveauet skal fastholdes, så er der behov for yderligere mere end 700 fuldtidsansatte og knap 340 botilbud inden for ældreområdet. På sygehusområdet og

¹ DFG-ordningen indebærer, at Færøernes og Grønlands landsstyrrer på rigets vegne kan forhandle og indgå internationale aftaler, der alene omfatter Færøerne og Grønland og fuldt ud angår overtagne sagsområder.

socialområdet er der behov for yderligere knap 120 sygeplejersker og mere end 500 socialmedarbejdere. Herudover forventes det, at 200-300 fuldtidsansatte går på pension. Selv om der ikke er forventning om, at børnetallet vokser, er der også et efterslæb på dette område. Bare i Tórshavns kommune mangler der aktuelt 89 fuldtidsansatte for at opfylde normeringen.

På den baggrund kommer Rådet med følgende anbefalinger:

- at man med det samme uddanner flere for at sikre større arbejdskraft,
- at det økonomiske grundlag vurderes, og at der skabes flere indtægter,
- at der sættes konkrete mål for, hvilke fremtidige velfærdstjenester/tydelser der skal gives,
- at man arbejder frem imod at få flere til at arbejde fuld tid på velfærdsområdet,
- at skabe rammer for at få kompetent udenlandsk arbejdskraft til landet.

Landsstyremanden for finansanliggender Jørgen Niclasen har efterfølgende udtalt, at kommunerne bør bruge teknologi i løsningen på ældreområdet, og at behovet for ressourcer ikke behøver at være på det niveau, som Rådet nævner. Han erkender dog, at der skal uddannes flere, men at det skal ske ved, at uddannelsestilbuddene styres mere politisk.

Dette er den sidste beretning, som kommer fra det nuværende økonomiske råd. Ifølge en ny lagtingslov om Færøernes økonomiske Råd, som trådte i kraft 30. april 2021, udgør bestyrelsen for Landsbanken i fremtiden Det økonomiske Råd, og Landsbanken kommer til at fungere som sekretariat.

Økonomiske følger af corona-pandemien

Som nævnt i tidligere indberetninger, er Færøerne ikke blevet ramt så hårdt økonomisk af pandemien, som det var frygtet. Landsbanken lånte 1,6 mia. kr. i 2020, men da underskuddet for 2020 og 2021 ser ud til at blive mindre end forventet, vil landsstyret nu betale en del af lånet tilbage. Der er dog brancher og områder, hvor pandemien har ramt hårdt. Lagtinget vedtog den 29. april 2021 tre nye hjælpepakker, som skal give støtte til turismeerhvervet for mistede indtægter i en periode frem til 31. maj 2021, samt støtte kunstnere og almennyttige foreninger/interesseorganisationer.

Atlantic Airways er et af de selskaber, som er hårdt ramt af pandemien. Årsregnskabet for 2020 viser et underskud på 128 mio. kr. før skat. I december 2020 fik selskabet tilført 100 mio. kr. fra landsstyret. Selskabet forventer et underskud på 50-60 mio. kr. i 2021. Atlantic Airways er ved at tilpasse selskabet og har bl.a. langtidslejet en Airbus A319. Fremover har selskabet tre Airbus A320 og to helikoptere i deres flåde. De to nye fly, som skulle tilføres i 2023/24, er udsat til 2027/28. Atlantic Airways forventer, at der vil gå 2-3 år, før selskabet igen er oppe på samme niveau som i 2019.

Amnesty International Færøerne ønsker voldtægtsbestemmelsen i straffeloven ændret

Ifølge den færøske straffelov² er der tale om voldtægt, hvis der har været tale om vold, trusler om vold, eller hvis ofret har været ude af stand til at sige fra. Amnesty International Færøerne (AIF) ønsker, at voldtægtsbestemmelsen i straffeloven bliver samtykkebaseret, ligesom den er blevet det i nogle af nabolandene, herunder Danmark. Lagmanden afviser ikke, at loven skal ændres, men påpeger dog betydningen af først at undersøge, hvordan bestemmelsen virker i nabolandene, inden man foretager samme ændring på Færøerne.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen

² Straffeloven er et overtaget sagsområde.